

CONSTANȚA

APARE DUMINICA

Anul IV. No. 190

Constanța, Duminică 29 Decembrie 1896

20 bani număr

Armenii în Dobrogea

Am ajuns să nu mai știm ce să mai credem: ori cei ce manueșc frânela guvernului, mari și mici, sunt niște paraliți de ori-ce vedere și simțire, ori noi suntem prada unor urâte vedenii, fără nici o ființă.

Sintem singurul organ independent de publicitate și control în Dobrogea; am denunțat, precisând faptele și împrejurările, luând răspunderea lor, atâtea neregularități și abuzuri ce se comit mai cu seamă în administrația comunei Constanța, pe care o putem observa zilnic; am insistat atâtea asupra faptelor ce compromit *aci cauza românească*; și, pare că am preconizat niște idei subversive, nimenea nu pleacă, de un an de zile încoace, o singură ureche la vocea noastră deja obosită.

Se poate ca domniștrii să fie ocupați cu afaceri de mai mare importanță;—dar, afara de domniștrii, numai e nimenea, în sistemul administrativ al țării, dator a privighia la bunul mers al afacerilor publice?

Dacă noi suntem emeritați, nu e nimenea, în țara aceasta, cine să deschidă ochii guvernului asupra faptelor slujitorilor lui, cari, prin orbeția lor, duc de ripa carul statului român în Dobrogea?

Un Principe al Moldovei poartă răspunderea grea a aservirii și abrutisării poporului moldovean, ajuns mai rău de cât Felahit Egiptului; cine va răspunde de *orientalisarea*, ca să zic așa, a poporului dobrogean, ce se practică sub ochii noștri, fără ca bunul nostru Rege să știe nimica?

Dinspre uscat și despre Mare, Dobrogea e amenințată a fi cotropită de un element cu mult mai pernicios intereselor românești de cât acel ce a cotropit frumoasa țară a Moldovei. Sint 12 mii de familii armene refugiate din Turcia, numai anul acesta, și așezate în Dobrogea-Bulgara, în lungul graniței nordice, despre județul Constanța.

De ce, vecinii noștri bulgari i-au așezat tocmai în această parte a țării lor? e o întrebare la care vom încerca a răspunde altă dată.

Nu erau în orașul Constanța, între anii 1878 și 1880, de cât vreo șase sau șapte familii armene, între care domniștrii Chivorkian, Torosian, Locmanian, comercianți, Avram Bedrosian barbier și câșt-va hamali în port; azi sunt, numai alegatori, cu cens de 30 lei, dar directe, peste 50 de mii! Cum și când au devenit ei cetățeni români, nimeni nu s'a ocupat de chestiune.

Azi tot comerțul marunt din sate, exclusiv plasa Hârșovei, românească, e ocupat numai de Armeni, mare parte alegatori la comuna și Camera de Comerț, de unde până la dutele de mai sus nu era absolut nici un picior de armean prin satele Dobrogei, intru atât erau considerați de periculoși pentru viitorul populației de însuși guvernul turcesc.

Ei adă tabără mai cu toții asupra populației bulgare și țigăre mai cu seamă, pe care o stoarce până la ficăși, prin mijloacele cele mai păgânești. Stee cine-va, de curiozitate, cu ceasornicu în mână, la o dughiană, într'un sat țigănesc, și va vedea, numai într'o ora, cel puțin 40 torbe

sau basmale cu orđu, în, grâu, seșara, fasole, oua, găini etc. descarcându-se în dughiană, pentru cari se da copiilor, fetelor, femeilor și slugilor aducătoare câte un pachet tutun, foite, roscobe și acadele, ața, ace, sakiz-etc.—Un pepene cât pumnul costa cel puțin o baniță și jumătate orz!

Dupa samănătura de primăvară, bietul cap de familie numai rămâne cu un graunte în casa, silit fiind a recumpara pe veresie, pe preț întreit de cât cel curent, orzul de mâncare ce-l căsăseră cotropit și fetițele pentru roscobe, acadele și multe alte sute de trebuințe marunte ale casei;—întreaga familie ducând cea mai neagră mizerie până la timpul arăianului, după care curând, începe d'acapo același trat pe datorie.

O asemenea exploatare, cum fac Armenii de la noi asupra populației țigăre, numai poate fi în nici un colț de pământ din lumea toată.

Ne esplicăm perfect de bine pentru ce administrația turcă n'a permis și nu permite stabilirea Armenilor prin satele Imperiului, și pentru ce dușmănia lor e atât de adâncă.

Dacă Turcii îi gonesc nu e un cuvânt ca noi, o țară mică și atât de lesne de cotropit economică, să primim întreg puhoiul valurilor Bosforului. Indrepteze-se spre Rusia, ale cărei interese Armenii le servesc în Orient, care are încă atâtea pustietăți de populat.

Intr'un alt număr ne vom sili a arăta resoanele sociale și politice pentru care acest element nu poate fi folositor țării românești;—se va găsi cine-va să aprecieze insistențele noastre? V.

DOBRŌGEA

Sub acest titlu citim în ziarul *Dreptatea* de la 25 Decembrie curent următoarele:

Acest nume, care trebuie să ne inspire mândrie căci provincia trans-danubiană a fost gajul victoriilor noastre din 1877, a ajuns să ne inspire groază.

Cuvântul „Dobrogea” e sinonim la noi cu „Siberia”, o adevărată colonie băltoasă și incultă, loc de exil pentru românii de dincoace și de chiverniseală pentru elementele cele mai rele ale administrației noastre.

Tot ce nu poate trăi în pace cu legile și cu bunul simț în România, e trimis plocon dobrogenilor.

Și când zicem toate acestea, nu suntem animați de spiritul critic, de ideea de-a lovi în guvern și de-a descredita pe miniștri, ci le zicem cu lutristarea pe care ne-o provoacă starea nenorocită a Dobrogei, cu dorința vie și sinceră de-a vedea îndreptându-se relele care bântuie această nenorocită provincie.

Dobrogea ar fi trebuit să devie prilej pentru noi de-a arăta nu numai că suntem civilizați, dar că putem civiliza și pe alții, că acolo unde românii ajung să domnească prin gloria armelor sau prin dreptul istorice, dezordinea încețază, civilizația înflorește.

Numai făcând din Dobrogea o provincie românească, cu o administrație exemplară, dezvoltându-i toate resursele materiale, dând locuitorilor ei liniște, lumină, prosperitate, numai așa puteam face ca frații noștri subjugăți de alte popoare să înțeleagă prin fapte ce fericire ar fi pentru ei ca să nădăjduiască în ziua când ar fi unită cu noi.

Dobrogea era prilejul să arătăm tuturor puterea de viață și puterea civilizatoare a românilor.

Prima grijă a tuturor guvernelor ar fi trebuit să fie de a trimite în Dobrogea administratorii cei mai inteligenți și mai patrioți, de-a da locuitorilor acestei provincii toate libertățile, de a le arăta tot interesul și toată sollicitudinea posibilă.

În loc de acestea, Dobrogea a fost lăsată în părăsire, și mai rău de cât atâtă, a fost mai în tot d'ana dată pe mâna celor mai răi administratori, mulți din și chiar nepatrioți în cel mai înalt grad.

Orbirea acestora din urmă, a făcut ca elementele streine, care de și nu formează nici a treia parte din populația Dobrogei, să progreseze, iar elementele românești să fie persecutate până la desnădăjduire, să dea necentenit înapoi.

Articolul de față va fi urmat de o

serie de fapte foarte triste, care vor arăta până în evidență starea nenorocită a Dobrogei, persecuția elementelor românești, administrația hrăpitoare și violentă a acestei provincii, primejdia națională care crește și se dezvoltă înăuntrul hotarelor țării.

Vom începe deci din numărul viitor să publicăm pasagiile cele mai importante ale unui memoriu interesant pe care ni-l adresează un foarte mare număr de locuitori români din județul Constanța.

Se va vedea atunci că n'am exagerat de loc trista stare în care zace Dobrogea.

INFORMATIUNI

Astăzi Duminică la orele 2 p. m. se va transporta la locuința de veci distinsul patriot grec, bătrânul pensionar **Panu ContoGeorge**, Doctor în Teologie și Filosofie fost Director al Liceului din Santa-Maura, Insulele Ionice, profesor de limba și literatura engleză la școala comercială din Hatchi, Constantinopol, și de limbile neolatine toată viața sa.

Arheolog erudit și autor a o sumă de scrieri în limbile greacă și engleză, ne-a lăsat și nouă Românilor, *Biografia lui Ovidiu*, scrisă în italianește și tradusă în românește de d-l dr. Ioachim Drăgescu, plus o mulțime de monede antice, datorite amicalului său d-l Grigore G. Tocilescu, director al Muzeului, pentru scopurile științei arheologice.

Fericitul răposat s'a stins de bătrânețe, după ce a pierdut acum 6 ani amândoi ochii, lucrând la un prețios manuscris, needitat, asupra antichităților orașelor și porturilor Dobrogei, în special orașulul Tomis, Constanța de astăzi, unde răposatul se stabilise cu familia pe lângă fiul său cel mai mare Dionisie, care era aci de mai mult timp ca profesor al copiilor companiei de drum de fer engleză.

Fie-l țărina noastră și memoria eternă.

Astăzi seara se va ține o întrunire publică în orașul Medgidie, provocată de fruntașii Românilor din județ.

Se va discuta înființarea a două secțiuni ale Ligii culturale pentru Medgidie și Hârșova și înființarea unei societăți economice în felul celei din Hârșova, care prosperă de minune, producând membrilor ei foloase foarte mari.

Cu această ocaziune se va discuta necesitatea alcătuirii unui memoriu asupra ameliorărilor de introdus în Dobrogea, merit a fi prezentat autori-

ților centrale de către o delegațiune ce se va alege.

Din cauza dolințului în familie, directorul ziarului nostru nu va putea lua parte la această importantă adunare.

D-l Teodor Pleșu, ajutor de subprefect la Medgidie, a fost numit șef de birou la prefectură, în locul d-lui Nicolae Neagu.

Felicitările noastre simpaticeului vechi funcționar pentru înaintarea societății.

Aflăm cu deosebită plăcere că d-l ministru al cultelor și instrucțiunii publice, a bine-voit a da autorizația No. 11097, din 20 Decembrie a. c., cerută de noui Regulament școlar d-rei Lelia Petrariu, absolventă Externatului No. 2 de fete din București, pentru directoratul școlii de domaișoare ce o are înființată deja, în localul din strada Mircea Cel Mare, acest oraș, pentru care îi transmitem sincerile noastre felicitări, dorindu-i succesul cel mai frumos.

Actualul prefect a reeditat cu o înfirmă modificare ordonanța de la 1892 al generalului Dunea, în privința tergerii ardelenilor din listele electorale.

Vom reveni.

Băile Constanței s'au adjudecat asupra d-lor G. Secăreanu și D. Nicolaescu cu 8600 lei anual, din 3000 lei cu cât erau arendate până acum.

Un articol privitor la localul gimnaziului îl vom trece în numărul viitor.

Din ziarul Bucureștenesc

Când d. Quintescu a fost numit prefect de Constanța, o bună parte din consilierii județeni, au arătat d-lui prefect dorința lor vie de a-l da tot concursul pentru a se face reformele necesare, dar atragându-l în același timp atenția asupra funcționarilor abuzivi și condamnați, cari discreditează administrația și exasperează pe locuitori.

Consilierii județeni au spus d-lui prefect că cu funcționarii cari au fost în pușcărie, ca *Tibuca* și *Serghie*, cu un *Masteros*, secretar al consiliului județean, dat afară de la casieria de Constanța fiindcă sfântuia pe peceptori, cu asemenea oameni orice reforme vor rămânea zadarnice.

Despre acestea toate, și în special despre *Masteros*, asupra faptelor cărnice există un raport al inspectorului financiar Constantinescu, d. prefect a fost

pus în cunoștință și de către d. Manolescu-Sideri, directorul prefecturii.

Afară de comunicările particulare, s'a făcut d-lui prefect și comunicări oficiale asupra celor de mai sus.

Consiliul județean, convocat în sesiune ordinară în Octombrie, a delegat pe consilierii Oancea și Șeitan, să comunice prefectului că cu actualul secretar Masteros nu mai pot lucra, de oare-ce populația e foarte nemulțumită în contra consiliului, și acesta din pricina sus numitului secretar.

Consiliul județean impeta în mod oficial acestui secretar cum că primarii și notarii se numesc prin mijlocirea lui cu bani; că stăruiește să se numească în slujbe oameni imorali; că antreprenorii lucrărilor județene sunt șicanati de funcționarii subalterni din ordinul lui Masteros, iar garanțiile nu li se eliberează pe câte două și trei ani; că primarii se urmăresc pentru rămășițe de prestații *prescise*, care rămășițe ating suma de 20000 de lei, și alte neregule și abuzuri pe care eu le mai pomenim.

Prefectul, în loc să ia în considerație acuzațiunile grave și precise făcute de o autoritate, a început să amenințe pe directorul prefecturii cu darea afară, și pe consilierii județeni cu dizolvarea. În urmă a plecat la București ca să denunțe ministrului Stolovan că consilierii sunt rebeli!!

Auzind despre toate acestea, consilierii au venit cu demisia la d. Stolovan, care le-a respins-o.

Încurajați de aceasta și crezând că ministrul le va face dreptate, consilierii au prezentat atocui un memoriu despre toate abuzurile mai sus notate.

Ministrul a ordonat o anchetă, care nici astăzi nu s'a făcut.

Vom da într'un număr viitor petiția consilierilor către ministrul de interne, ca să se vadă de toată lumea în detaliu ce grozăvenii se comit în județul Constanța de către funcționarii publici.

În urma acestora prefectul Quintescu, începe persecuțiile în contra tuturor notabililor din județ prin agenții săi direcți precum și prin agenții fiscali. Dă ordin casierului să sechestreze pe un consilier județean din Constanța într-o noapte, scriind se procesul de sechestrare cu luminarea. Unul alt notabil din comuna Carol I, dă ordin să i se închidă cărciuma în ziua de Sf. Nicolae, i se sigilează toate vasele și marfa ce avea, i se sparge ușile de la beci cu toporul, fapte pentru care s'a reclamat

ministrului de interne și procurorul general, dar fără rezultat; s'a dat afară mai mulți primari români, notabili precum: Blebea de la Caramurat, fondatorul satului român Caramurat, Lupea de la Alacap, proprietar mare, Gaitan, Șteflea și alții, înlocuiți cu nemți sau tătari așa că numai în satele unde nu s'ar putea găsi un străin, lucru rar în Dobrogea, acolo numai s'au mai rămas câte un primar român.

Românii și tătarii sunt persecutați. Casierul general urmărind pe tătari prin agenții săi pe de o parte, pe de altă parte le cumpăra pământurile pe prețuri de nimic, tătarii emigrează, românii îndură până vor isprăvi răbdarea (Vom controla această acțiune N. R. C.

Sub fostul regim un casier general care s'a încercat să facă aceeași afacere cu tătarii, a fost dat imediat afară; actualul casier este protegiatul prefectului și stă pe loc.

Vom urma. (Dreptate)

D-lui Procuror de Constanța i-a fost adresată următoarea reclamație:

Domnule Procuror,

Sub-semnatul Marin Păslaru, locnitor din comuna Băeram-dede, român, proprietar și alegător în această comuna, văd că domnul străin armen se bucură de cetățenia română fără a avea dreptul; căci din actele oficiale ale primăriei se constată că acești armeni și a-nume Mucail Garabet și Garabet Garabet, sunt veniți în Dobrogea din Bulgaria în anul 1881, și prin surprindere s'au înscris prin listele electorale, ba chiar s'au și înproprietărit cu pământ de la Stat, exercitând și comerțul de băcănie, manufactură și cărciumă în mod adevărat speculativ.

Și fiindcă acești indivizi, străini de neamul românesc au căpătat cetățenia română, prin toleranța consiliului comunal, care nu cunoștea dispozițiunile art. 3 din legea pentru organizarea Dobrogei care dăce: „Ca numai locnitorii din Dobrogea care în ziua de 11 Aprilie 1877 erau cetățeni otomani, devin și sunt cetățeni români“. Și vă rog respectu s. Domnule Procuror, să bine-voiți a ordona consiliului acestei comuni, care mi e permis a crede că ocrotește pe acești venetici, să izeze de dispozițiunile legii și prin urmare să-i ștergă din listele electorale comunele acum când ne aflăm în ajunul prefacerilor listelor.

Al Domniei-văstre pres plecat și supus scrie.

M. I. Păslaru

O INTÊMPINARE

Brimim de la d-l Alexandru Moscu, următoarea întâmplare, căreia, conform dreptului de apărare, îi facem loc în coloanele jurnalului.

Domnule Redactor,

Răspundând la o informație din jurnalul „Constanța“, cu data de 21 Decembrie 1896, am onoare a vă face cunoscut, că nici odată n'am avut plăcere de a cunoaște pe d-l agent al vapoarelor italiene și asemenea 'mi este cu totul necunoscută escrocheria de 300 lei, lucru care 'l pot dovedi ori și când; cât privește de d-l care vă-a dat aceea informație, ar face mai bine să se ocupe de afacerile lui, închidând ori-ce discuțiune mai pe larg în viitor.

Mulțumindu-vă pentru inserarea acestor rânduri în ziarul d-voastră, vă salut

Cu stima Alexandra Moscu.

Jalnicii: Dionisie, George și Gherasim fiți; Elena, Angelina, Praxithea și Clio fiice; Spiru Xidia, Achillea Maeri și Petre Grigorescu gineri, Elena și Hrisulla surori; Spiru Prosdenti, Evangelo și Maria Lusi cununați; Leonida Menelas, Dionisie, Anna, Praxithea, Corneliu și Horia nepoți și nepoate au durerea a vă anunța pierderea prea înbitului lor

PANU CONTOGEORGE

în vârstă de 86 ani

Încetat din viață astăzi ora 7 a. m., rugându-vă să bine-voiți a însoți cortegiul funebru, care va porni mâine 29 Decembrie, ora 2 p. m. de la domiciliul defunctului: Strada Gărel, No. 1.

Interesant pentru Sfintele Sărbători!

Doriți a avea lucruri bune,
Cumpărați de la cofetaria Postelnicu
Specialitate în bombonerie;
Fruite candite francezești,
Patiserie, Liqueruri.

NOU! NOU! NOU!

Cugiași, ciurechiri și cozonaci,
Ultima perfecțiune,
În cornuri, cu nuc și mac,
Toate lucrute numai cu unt proaspăt,
Pentru Anul Nou,
Bombone fine cu preț redus,
Și bomboniere franceze,
Singurul Mare Depou de Chocolate
străine din Constanța.

BANESCU ȘI BELCIK

Avocați în Constanța Str. Mircea cel Mare 8

Se însărcinează cu ori-ce procese, înaintea tribunalelor române și străine cu efectuarea împrumuturilor la Societățile creditului Funciar Urban și Rural din București și cu facerea tuturilor actelor de notariat.

Consultațiuni 8—12 ore dimineața și 4—6 după amiaza.

S'a deschis un

BIUROU TECHNIC

pentru toți aceia care vor avea să clădească ceva în oraș precum și în județ.

Lucrările care se pot efectua prin acel birou sunt următoarele:

I Planuri, devise, antemăsurători, calcule de sarcini etc. precum și toate detaliurile lor, pentru ori-ce construcții.

II Expertise de ori-ce natură în branșa ingineriei și arhitecturii.

III Planuri de moșii și parcelări precum și planuri topografice și cadastrale

IV Intreprinderi de ori-ce construcții cu sau fără instalații de apă și lumină.

Toți proprietarii care doresc ca lucrările pregătitoare să se poată face la timp, se vor adresa de pe acum firmei:

Inginer Arhitect N. Dinșoreanu & Co.
28. — Strada Mahometană. — 28

NUMAI MARFURI NOU

La Magazinul General din Constanța

sub Firma D. Mihăileanu

A sosit articole elegante pentru sărbătorile Crăciunului și Anul Nou; se vînd cu prețuri estime spre a se face cunoscut.

În special atrage atenția asupra, tacămurii de argint pentru masă, serviciul pentru 6 și 12 persoane, serviciul pentru Liqueur, de argint, bronz, elegant lucrate, serviciul pentru ceai, samovare, tava de argint, etc.

În diverse obiecte de argint este singurul magazin asortat cu articole de majolika, s. ex. vase pentru flori și alte obiecte de fantasil în mare asortiment.

Jardinieră, mese de metal etc. oglinzi mari. Piană, vînderea în plăți luate, cămăși, gulere, manchete, cravate, botoane și alte articole de manufactură numai noutăți.

Articolele de lănie s. ex. flanele, ciorapi etc. din cauza sezonului trecut le desface sub prețul costului.

Șoșoni galoși și galoși adevărați Rușești se vînd cu prețuri de fabrică.

FĂRĂ BENEFICIU

Vinde estin pentru că vinde mult
Vinde mult pentru că vinde estin
Mănuși, Jachete, Pelerine, în curentul model, Pălări pentru Dame.

„UNIREA“

Societate generală de Asigurare Mutuală

DIN BUCUREȘTI

Autorizată prin înaltul Decret Domnesc sub No. 1536 după deciziunea consiliului de miniștri de la 27 Iunie 1877, „Monitorul Oficial” No. 160 din 6 I (28) Iulie.

Acastă societate de proprietate asigură contra incendiului, imobile, în construite de zid, pazantă sau gard, în acoperișuri din cu tînichie, olane, șindrilă, trestie etc. Plata asigurării e cu mult mai scăzută, aproape pe jumătate de cât celelalte societăți, care fac o speculă din primile asigurărilor.

Deosebit de aceste clădiri, societatea mai asigură contra incendiului: Mobile, Mărfuri, Produse, Păc, și Nutreț în Șire, Stoguri, etăl pe câmp liber și în magazii

Societatea „Unirea” mai face asigurări asupra „Vieții” în toate combinațiunile uzitate și anume:

- a) Asociațiuni mutuale de supra-vețuire.
 - b) Asociațiuni mutuale cu produs minimă garantat, și cu participare de 85 la suta.
 - c) Contra-asigurări cu 8 la suta dobândă și fără dobândă.
 - d) Capitaluri fixe în caz de deces cu beneficiul etății
 - e) Asigurări temporale și
 - f) Rente viagere în diferite combinațiuni.
- Asemenea mai asigură contra riscurilor de „Grindină”, precum și contra riscurilor de transport pe fluviu, mări, corpuri din vase, toate aceste asigurări „Unirea” le face cu prețuri reduse.

Informațiuni și prospecte se dau în București, la Direcțiunea Generală strada Domnei No. 2, și în districte la agențiile respective din oraș.

Direcțiunea generală

Societății de asigurare „Unirea” mutuală

DE VÎNZABE

De vînzare

TIPOGRAFIA

ȘI

LEGATORIA

DE

CARTI

DIN

CONSTANȚA

Tipografia

este înestrată cu tot felul de litere noi, din cele mai renumite fabrici și cu două mașini, și în stare a executa lucrări în limbele Română, Franceză și Grecă.

Legatoria de Cărți

are aparatele și ustensilele, o mașina pentru perforat, precum și o mașina pentru tăiat, toate acestea se află în perfectă bună stare.

Atelierul este instalat în centrul orașului, la cea mai bună poziție, și deja are lucrări angajate, care dau continuu materie de lucru pentru mai mult timp.

Condițiunile de plată sunt foarte favorabile; se pot efectua în rate lunare, trimestriale sau semestriale, dar garantate.

Doritorii să se adreseze proprietarului lor, D. NICOLAESCU, în Constanța.

DE VÎNZABE